

ČETNICKÝ PES ALTO

MICHAL DLOUHÝ

PRAGO LINE

EDICE OTISKY

Michal Dlouhý

**ČETNICKÝ
PES ALTO**

Praha 2013
Nakladatelství Jindřich Kraus – PRAGOLINE

© JUDr. Michal Dlouhý 2013
© Nakladatelství Jindřich Kraus – PRAGOLINE 2013

Můj otec Rudolf Votruba se narodil v roce 1903 v Hořelici u Prahy a byl z pěti dětí nejmladší. Koncem I. světové války se vyučil a v době republiky absolvoval na Slovensku vojenskou službu, kterou ukončil v roce 1926 s hodností četaře. Zde se zároveň rozhodl pro službu Československé republiky v četnickém sboru. Školu pro výcvik četníků na zkoušku v Bratislavě dokončil jako osmý z celkového počtu 110 posluchačů.

Poprvé byl v rámci oddělení Nitra přidělen na četnickou stanici Bojna v politickém okrese Topolčany a po roce služby na zkoušku byl dnem 16. listopadu 1927 přijat do definitivního stavu a jmenován strážmistrem.

Počátkem roku 1928 byl po výběru a s velmi dobrým hodnocením přemístěn na četnickou stanici Nitra. Sluší se poznamenat, že dnem 1. ledna 1928 byla u okresního četnického velitelství v Nitře zřízena pátrací stanice.

Na četnické stanici Nitra byl zařazen i vůdce služebního psa - feny německého ovčáka jménem Inda - strážmistr Škorpík. Řízením osudu v roce 1931 otec převzal po těžce nemocném kolegovi strážmistru Škorpíkovi erárního služebního psa Indu. V únoru 1932 nastoupil do kursu pro výcvik služebních psů četnictva a jejich vůdců v Pyšelicích u Prahy. Vzhledem ke skutečnosti, že se fena Inda stala nezpůsobilou pro výcvik, byla z něho vyřazena. Stoprocentní ovladatelnost psa ve službě byla totiž zásadní podmínkou pro výkon služby. Otec se rozhodl pokračovat ve výcviku se svým vlastním, částečně vycvičeným psem, německým ovčákem jménem Loki. Bohužel ani tento pes nebyl dost fyzicky schopný ke službě a po týdnu výcviku uhynul na srdeční mrtvici.

Velitel školy pro výcvik služebních psů a jejich vůdců vrchní strážmistr Adolf Horák, který poznal upřímnou a poctivou snahu otce být psovodem, doporučil otci nabídku koupi německého ovčáka jménem Alto s částečným základním výcvikem. Až s tímto v pořadí třetím psem otec kurs s výtečnými výsledky a hodnocením s úspěchem dokončil. Po návratu do Nitry byl otec z četnické stanice přemístěn coby vůdce služebního psa na tamní pátrací stanici.

Do naší rodiny přibyl další milovaný a nezapomenutelný člen a s ním i povinnosti a starosti o něho. Pro otce to znamenalo i mnoho dalších nespočetných hodin po službě věnovaných na další výcvik a zdokonalování znalostí a dovedností psa. S nadměrnou inteligencí se Alto snažil učit a s radostí vyhověl a rozumět svému pánovi. To vše se dařilo bez řvaní nebo dokonce bití psa. Otcova trpělivost a laskavost byla odměňována snahou a výkonností psa.

Mnoho uznání, novinových článků a pochval od veřejnosti a postižených, kterým byl díky psu Altovi zachráněn a navrácen ukradený majetek, bylo

výsledkem a odměnou více než pětileté práce psa i jeho vůdce. Bohužel nesvědčitostí osob, které si tuto obálku vypůjčily a nevrátily, tato chybí v zachované dokumentaci. Tot' budiž poučením pro archiváře.

V roce 1939 po vzniku Slovenského štátu jsme jako česká rodina dostali od fašistů z Nitry příkaz k odjezdu do Čech. Tři dny před naším odjezdem nám milovaný Alto zhasnul pro svůj věk a následky různých poranění od zločinců při věrné službě československému četnictvu a zákonům republiky.

Pochovali jsme ho na zahradě u našeho rodinného domu v Nitře se zármutkem a krásnou vzpomínkou v našich srdcích. Já osobně se domnívám, že to byla i předtucha psa a žal z rozchodu, které urychlily jeho konec.

Jaromír Votruba

Jaromír Votruba
syn vrchního strážmistra Rudolfa Votruby

PÁR ŘÁDEK ÚVODEM

Ačkoliv k prvním případům využití čichových schopností psů v boji se zločinem došlo na našem území v rámci četnictva již za monarchie, zabránilo systematickému využívání psů v policejních službách vypuknutí světové války. Již v prvních letech po vzniku samostatného československého státu však vyvstala potřeba vycvičených psů. K používání psů v bezpečnostní službě docházelo zejména na venkově, tudíž u československého četnictva, jehož správa, z důvodu nedostatku erárních policejních psů, povolovala na základě výnosu ministerstva vnitra č. 34.178/13 ze dne 11. května 1921 mužstvu držení a výcvik vlastních policejních psů. Použití vlastního policejního psa k výkonu bezpečnostní služby bylo vázáno na povolení, které bylo vydáváno pouze čistokrevným policejním plemenům (německý ovčák, dobrman, erdelteriér) a to pouze psům, kteří se spolu se svým vůdcem podrobili odborné zkoušce před zvláštní komisí.

Od počátku roku 1923 byly v Nových Hradech v Čechách četnickou správou pořádány desetitýdenní kurzy pro výcvik policejních psů a ministerstvo vnitra stanovilo výnosem č. 27.500/13 ze dne 9. května 1923 směrnici pro používání policejních psů ve službě. Pro používání služebních psů byla stanovena zásada, že časový úsek mezi vznikem stopy a nasazením psa neměl být větší než 50 hodin a stopy měly být ochráněny před znehodnocením zvědavci.

Služební psi byli přidělováni na četnické stanice, kde bylo nejpříznivější železniční spojení a kde to nejvíce vyžadovaly bezpečnostní poměry. Rozhodnutí o tom činil zemský četnický velitel spolu se zemským politickým úřadem, přitom byla dodržována zásada, aby v jednom soudním okrese byla pouze jedna četnická stanice se služebním psem. Při pátrání v širším okruhu, např. po lupičských bandách, bylo doporučováno použití všech dosažitelných vůdců se služebními psy.

Za účelem zkvalitnění přípravy služebních psů byl v roce 1925 zřízen v Pyšelích u Prahy Ústav pro chov a výcvik služebních psů četnictva, ve kterém byl zajišťován odborný chov a výcvik služebních psů a zaškolování jejich vůdců nejen pro potřeby četnictva, ale i státních policejních úřadů, finanční stráže a orgánů ochrany Československých státních drah. Jednalo se o dvanáctitýdenní a od roku 1933 o desetitýdenní kurzy

a pětítýdenní redresurní kursy. Služební psi používaní k pachové práci v pátrací službě museli se svými vůdci absolvovat výcvik zakončený odbornou zkouškou, která spočívala ve vypracování alespoň půl hodiny staré stopy dlouhé 400 m, klikaté, na jednom místě v pravém úhlu zalomené, na níž byl jeden předmět.

Od roku 1928, kdy byly zřízeny četnické pátrací stanice, byli vůdci služebních psů se svými svěřenci zařazováni na četnické stanice v jejich sídle a služba jim byla upravena tak, aby byli co nejdříve k dispozici pátrací stanici, přitom nebylo rozhodující, zdali jde o psa erárního či soukromého, záleželo však na tom, zdali absolvoval výcvik a odborné zkoušky. Výnosem ministerstva vnitra č. 38.241/13 ze dne 27. června 1929 byl vůdce se služebním psem zahrnut do systemizovaného stavu četnické pátrací stanice. Jednalo se o opatření navazující na přiřazení Ústavu pro chov a výcvik služebních psů četnictva v Pyšelích k Ústřednímu četnickému pátracímu oddělení v Praze. Kromě toho však byly zachovány dosavadní četnické stanice se služebním psem a podle potřeby byly zřizovány i nové.

Služební pes byl chápán jako pomocný prostředek ke zjišťování totožnosti. Označení osoby služebním psem však bylo pouze podpůrným důkazem, který nebyl důvodem k zatčení, k domovní či osobní prohlídce, ale pouze upozorněním četníka, že označená osoba může mít vztah k místu činu či jeho okolí. Případné podezření osoby muselo být doloženo jinými materiálními indiciemi. Kromě toho sloužili služební psi k vyhledávání předmětů majících vztah k místu činu či jeho pachatelů. Výslednost použití jednotlivých služebních psů byla pololetně vyhodnocována.

Kromě služebních psů používaných k pachovým pracím byli u četnictva používáni také ochranní psi sloužící pouze k ochraně svého vůdce. Byli chováni a používáni zejména v pohraničí, v nepřístupných lesnatých, málo zalidněných oblastech a v noční době, kde to vyžadovala veřejná bezpečnost a bezpečnost službukonajících četníků. Plemeno psa nebylo rozhodující, záleželo na vlastnostech psa, aby zajistil bezpečnost svého vůdce prohledáváním zakrytého terénu a nepřehledných míst a ochránil ho před útoky jiných osob. Z výše uvedeného důvodu bylo doporučováno používat stejných plemen psů, jako byli psi služební. Základním požadavkem byla naprostá poslušnost a ovladatelnost psa,

aby se dal za každé situace bezpečně a spolehlivě odvolat a ovládat. Povolení k vodění ochranných psů do služby uděloval vždy velitel stanice a to pouze psům, kteří byli přezkoušeni za přítomnosti velitele četnického oddělení.

Četník vykonávající činnost vůdce služebního psa musel být doprovázen ještě dalším četníkem. Přitom byl ozbrojen pistolí a bodákem. Vykonával-li však obchůzkovou službu s ochranným psem, musel být podle okolností vyzbrojen karabinou a šavlí nebo pistolí a šavlí.

Používání služebních a ochranných psů k zákrokům proti osobám nebylo podrobněji upraveno zvláštními předpisy, vycházelo se z podmínek pro použití zbraně. Před použitím psa měla být osoba, proti níž byl zákrok veden, upozorněna na možné následky s tím spojené.

Autor

OPAKOVANÁ VÝZVA

V návaznosti na zřízení pátracích stanic u okresních četnických velitelství v sídlech krajských soudů, ke kterému došlo dnem 1. ledna 1928, se stále více rozmáhalo využívání služebních psů u četnictva. Vůdce služebního psa, ať erárního či vlastního, byl od uvedeného data zařazen na místní četnické stanici a jeho služba měla být upravena tak, aby byl vždy k dispozici dle potřeb pátrací stanice, případně aby zde mohl vypomáhat při kancelářských pracích. Výjimkou byly případy, kdy některý z příslušníků pátrací stanice byl zároveň vůdcem služebního psa.

Vzhledem ke zvýšené agendě pátracích stanic došlo v červenci 1929 k navýšení jejich stavů o jednu další pomocnou sílu – strážmistra nebo štábního strážmistra – vůdce služebního psa a tím pádem k přeřazení vůdců služebních psů z místní četnické stanice do systemizovaného stavu pátrací stanice.

Současně s tím se v návaznosti na výsledky dosahované používáním služebních psů postupně zvyšoval i počet četnických stanic se služebním psem. To vše mělo za následek, že se začal projevovat nedostatek vůdců erárních služebních psů, ale i nedostatek služebních psů jako takových. Jednotlivá zemská četnická velitelství tedy v září 1929 oslovila podřízené četnické stanice s výzvou, aby se příslušníci četnictva mající psy hodící se k výcviku jako psi policejní přihlásili k výcviku coby vůdci vlastního služebního psa. Zájemci měli předložit nekolkované žádosti doložené rodokmenem psa. Přitom bylo stanoveno, že nemají být přihlašováni psi starší tří let. Četnická správa totiž dbala na to, aby za vůdce služebních psů byli vybíráni pouze gážisté mimo služební třídy, mající zájem o chov a výcvik psů.

Na pátrací stanici u okresního četnického velitelství v Nitře byl ve funkci vůdce služebního psa zařazen strážmistr Jan Neumann s vlastním služebním psem jménem Bari, dříve sloužící na četnické stanici Nitra. Německý ovčák Bari byl dobrým pomocníkem a stal se proto oblíbencem všech nitranských četníků. To bylo důvodem, proč na opakovanou výzvu zemského velitelství zaslou v říjnu 1930, aby se přihlásili zájemci o výkon funkce vůdce erárního služebního psa, zareagoval strážmistr Emil Škorpík z nitranské četnické stanice. Spolu s ním podání